

Universitatea Națională de Arte, București
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

Tematică și bibliografie

Gradul didactic II
2020

Elemente de metodică specialității

Tematică

- Proiect interdisciplinar de constituire, dezvoltare și valorificare în scop educativ a patrimoniului mobil. Implicarea elevilor în ateliere interactive de conservare și restaurare a patrimoniului local și/ sau regional.
- Forme și tipuri de activități didactice în spațiul muzeal și expozițional.
- Propuneri de teme/ aplicații în domeniul educației plastice ce pot fi valorificate simultan prin diferite tipuri de limbaj (vizual, verbal, nonverbal) având ca repere principiile creativității, interdisciplinarității și interactivității .
- Modalități de valorificare a creațiilor artistice plastice ale elevilor: galeria școlii, galeria de artă, expoziția virtuală, spații neconvenționale de expunere.
- Rolul Școlii de la Bauhaus în derularea unor Programe de creativitate. Concepte novatoare, rezultate și ecouri reflectate în programele școlare în vigoare la disciplina Educație vizuală/ Educație plastică.
- Metode și procedee didactice la disciplina Educație plastică/ Educație vizuală: metode didactice generale aplicate disciplinei, metode sau procedee specifice disciplinei. Metode și procedee didactice de stimulare a potențialului creativ al elevilor.
- Metodologia predării și studierii noțiunilor de Istoria artelor. Exemplificări prin intermediul unor aplicații de specialitate, exerciții-joc, proiecte compoziționale libere, individuale sau colective.
- Educația estetică școlară prin intermediul operei de artă contemporane.

- Elemente de proiectare didactică. Condițiile generale ale proiectării didactice la disciplina Educație plastică/ Educație vizuală. Etapele proiectării didactice. Proiectul de activitate, scenariul didactic. Exemplificări.
- Metode, tehnici, procedee și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor școlare la disciplina Educație plastică/ Educație vizuală. Criterii de evaluare. Autoevaluarea.
- Abordări moderne în procesul de învățământ pentru educația artistică din perspectiva interdisciplinarității și a transdisciplinarității.
- Metode didactice utilizate în predarea-învățarea interdisciplinară. Exemplificări.
- Didactica utilizării mijloacelor de învățământ în cadrul activităților artistice plastice școlare.
- Stadii de lucru în creația artistică plastică școlară, flexibilizarea și individualizarea timpului de lucru. Propuneri de optimizare a activităților didactice din această perspectivă.
- Modalități de proiectare și organizare optimă a spațiilor de lucru/ ateliere destinate activităților de arte în școli generale, licee și licee vocaționale. Atelierul de arte vizuale: particularități constructive și funcționale.
- Educația și comunicarea vizuală ca învățare gramaticală, ca învățare tehnologică și ca învățare exploratorie.
- Creativitatea vizuală – aplicații de specialitate. Factori care pot bloca creativitatea vizual-plastică a elevilor.
- Proiect educațional cu tema: Orașul meu – trecut și prezent. Observația, percepția și analiza critică a mediului construit, reactualizarea unor epoci trecute și remodelarea spațiului cotidian prin intermediul artelor vizuale și a arhitecturii.
- Creație și creativitate digitale. Utilizarea basic și creativ-avansată a T.I.C.. Descrierea unor procedee și tehnici digitale în analiza pe imagine și interpretarea acesteia.

- Rolul materialelor, tehnicilor și instrumentelor de lucru în studiul desenului, formelor și al culorii.
- Abordări interdisciplinare în studiul armoniei liniare și cromatice, în organizarea compozițională ritmică a formelor.
- Analogii între: forme, structuri ale naturii – forme, structuri artistice – forme, structuri utilitare Compoziția – modalitate de organizare a elementelor de limbaj vizual și a mijloacelor de expresie într-un sistem unitar, echilibrat și armonios.
- Modalități de valorificare educativă, interdisciplinară a formelor, a limbajelor și a practicilor specifice artei contemporane.
- Predarea și învățarea conceptului de formă în artele vizuale: Johannes Itten și teoria formelor; Paul Klee și energia formelor; Wassily Kandinsky cu formă și culoare. Dinamica formei (ritmul, echilibrul simetric și asimetric). Deformări expresive: anamorfoze.
- Predarea și învățarea conceptului de culoare ca element de limbaj vizual. Game cromatice. Dominanta cromatică. Contraste, armonie și acorduri cromatice.
- Repere interdisciplinare în predarea și exersarea structurilor compoziționale organizate pe baza raportului armonic al Secțiunii de aur.
- Contribuții românești în domeniul teoriei despre culoare și al tehnicilor tabloului. Influența acestora în pedagogia artei.
- Predarea și învățarea conceptului de structură: relația funcție–formă–structură în natură. Structuri organice și anorganice. Structuri compoziționale. Transformarea structurilor naturale în structuri geometrico-plastice.
- Dezvoltarea unui proiect de ambient, de la conceptualizare, idei, schițe de idei, variante compoziționale, până la produsul finit. Influențe educative asupra dezvoltării copiilor și tinerilor.
- Metode digitale și tradiționale de reprezentare în designul de interior/ designul de produs/ designul grafic. Specificul pedagogic al acestora.

- Analiza conținuturilor programelor și manualelor de educație plastică/ educație vizuală în contextul formării unor competente, centrării pe stimularea creativității și educația multiculturală.
- Jocul cu reguli (gramaticale și/ sau tehnologice) și procedee de compunere liberă în educația vizuală.
- Îndrumarea diferențiată și individuală, personalizată a elevilor; modalități de stimulare a personalității lor creative.
- Personalități marcante ale artelor și pedagogiei artelor din România în a doua jumătate a secolului XX.
- Anii '80 în arta românească; generația „80”. Exemplificări prin activități didactice specifice.
- Tendințe și orientări stilistice în arta românească după anul 1990. Exemplificări prin activități didactice specifice.
- Curente și tendințe în arta universală din a doua jumătate a secolului XX. Exemplificări prin activități didactice specifice.
- Kitsch-ul în cotidian și arta de consum. Implicații sociale și educative. Exemplificări prin activități didactice specifice.

Bibliografie recomandată:

Amabile, Teresa, *Creativitatea ca mod de viață*, Editura Știință & Tehnică, București, 1997

Argan, Giulio Carlo, *Walter Gropius și Bauhaus-ul*, Editura Meridiane, București, 1976

Argan, G. C., *Arta modernă*, Editura Meridiane, București, 1982

Arnheim, Rudolf, *Arta și percepția vizuală*, Editura Polirom, Iași, 2011

Bentkowska-Kafel, A.; Cashen, T.; Gardiner, H., *Digital art history: a subject in transition*, Intellect Books Ed., Bristol, 2005

- Botez-Crainic, Adriana, *Istoria artelor plastice. Antichitatea și Evul Mediu, vol. I*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
- Botez-Crainic, Adriana, *Istoria artelor plastice. Renaștere, manierism, baroc, vol. II*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011
- Botez-Crainic, Adriana, *Istoria artelor plastice. Clasicism, rococo, vol. III*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
- Botez-Crainic, Adriana, *Istoria artelor plastice. Artă modernă și contemporană, vol. IV*, Editura Niculescu, București, 2001
- Botez-Crainic, Adriana, *Artă românească modernă și contemporană*, Editura Sigma, București, 2000
- Bouleau, Charles, *Geometria secretă a pictorilor*, Editura Meridiane, București, 1978
- Brion, M., *Artă abstractă*, Editura Meridiane, București, 1972
- Cassou, Jean, *Panorama artelor plastice contemporane, vol. I, II*, Editura Meridiane, București, 1971
- Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, (eBook), Editura Polirom, Iași, 2011
- Cioca, V., *Imaginea și creativitatea vizual-plastică*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 1997
- Cioca, V., *Jocul de-a arta*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2007
- Ciolan, Lucian, *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum interdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008
- Craft, A., *Creativity and early years education*, Editura Continuum, London–New York, 2008
- Curinschi-Vorona, G., *Introducere în arhitectura comparată*, Editura Tehnică, București, 1991
- Gompertz, Will, *O istorie a artei moderne*, Editura Polirom, Iași, 2014
- Granaci, Lidia, *Educația prin joc: Teorie și practică*, Editura Epigraf, Chișinău, 2010

- Hardy, Tom (ed.), *Art Education in a postmodern world*, Intellect Books, Bristol, 2006
- Hasan, Yvonne, *Paul Klee și pictura modernă*, Editura Meridiane, București, 1999
- Hrib, D.,R.; Ciobanu, R.; Tudorie, A.; Teodorescu, R.; Serfözö, A.,I.; Vonica, G.; Sabin, A., L., *Pedagogie muzeală: un program de succes*, Editura Altip, Alba-Iulia, 2011
- Itten, J., *The Art of Color*, Van Nostrand Reinhold Company, New York, 1973
- Kandinsky, W., *Spiritualul în artă*, Editura Meridiane, București, 1994
- Király, Aurora (coordonator), *Fotografia în arta contemporană. Tendințe în România, după 1989*, Editura UNArte, București, 2006
- Mèredieu, F., *Arta și noile tehnologii – arta video, arta digitală*, Grupul editorial RAO, București, 2005
- Manolescu, M. *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010
- Nanu, A., *Vezi? Comunicarea prin imagine*, Editura Saeculum Vizual, București, 2002
- Neacșu, I. (coordonator); Ciolan, L.; Cristea, S.; Moldoveanu, M.; Pânișoară, O.; Rafailă E., *Metode de formare în didactica specialității*, Editura Matrix Rom, București, 2013
- Nicolescu, Basarab, *Transdisciplinaritatea. Manifest*, Editura Polirom, Iași, 2010
- Oprea, C. L., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008
- Panofsky, Erwin, *Artă și semnificație*, Editura Meridiane, București, 1980
- Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Profesorul de succes: 59 de principii de pedagogie practică*, Editura Polirom, Iași, 2009
- Petrescu, Paloma; Pop, Viorica, *Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
- Preda Sânc, Marilena, *Arta video-digitală*, Editura Coresi, București, 2005

- Radu, I. T., *Evaluarea în procesul didactic, ediția a IV-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008
- Roco, Mihaela, *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași 2004
- Ruhrberg, K.; Schneckenburger, M.; Frike, C.; Honnef, K.; Walther Ingo F. (ed.), *Art of the 20th Century*, Taschen, 2005
- Șușală, Ion, *Educația vizuală de bază. Sinteze*, Editura Star Tipp, Slobozia, 2003
- Toma, Iulian, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Editura Institutul European, Iași, 2007
- Toma, Iulian-Dalin, *Didactica disciplinei Educație plastică/ Educație vizuală*, Editura Matrix Rom, București, 2013;
- Vlasiu, Ioana, *Anii '20. Tradiția și pictura românească*, Editura Meridiane, București, 2000
- Wands, B., *Art of the digital age*, Thames & Hudson Ed., New York, 2006
- ****Dicționar de artă – forme, tehnici, stiluri artistice*, Editura Meridiane, București, 1998
- *** *Dictionary of Art*, edited by Jane Turner, Oxford University Press, 2nd edition 2003, vol. 1-34
- <http://www.cimec.ro/>

Universitatea Națională de Arte, București
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

Elemente de pedagogie și de psihologie

Tematică

- Caracteristici ale psihicului uman relevante pentru educație
- Importanța educației pentru formarea unor personalități libere, responsabile și creative
- Ce înseamnă, pentru educație, independența copilului și care sunt efectele lipsei acesteia
- Ce rol are profesorul în formarea independenței copiilor
- Practici nocive care afectează actul educativ (condiționarea, recompensă-pedeapsa, manipularea, impunerea). Consecințe și remedii
- Etape ale dezvoltării umane și nevoi educative specifice fiecăreia
- Rolul educației în îmbinarea echilibrată a resurselor umane: fiziologice, afective, intelectuale, artistice și sociale
- Schimbări ale mediului familial, social și cultural care influențează educația școlară precum și predarea artelor vizuale în școală
- Relația dintre: așteptările educatorilor – oferta mediului social – aspirațiile copiilor și tinerilor
- Rolul imaginației și al creativității în învățare.
- Importanța jocului didactic în stimularea manifestării creative a copiilor și a tinerilor
- Ocrotirea spontaneității native specifice și stimularea creativității în domeniul artelor plastice a copiilor și tinerilor
- Metode și tehnici psiho-pedagogice care pot fi utilizate pentru deblocarea creativității vizual-plastice a copiilor și tinerilor

- Educația formală, nonformală și informală. Raportul dintre acestea
- Caracteristici ale educației disciplinare, interdisciplinare și transdisciplinare. Aplicații posibile în școală
- Arta plastică în interdisciplinaritate. Legături posibile cu muzica, istoria, geometria, anatomia, caligrafia, literatura etc.
- „Inteligența multiplă” (H. Gardner) și importanța acestui concept pentru învățarea transdisciplinară
- Componente ale curriculum-ului școlar. Competențe specifice domeniului artelor vizuale
- Curriculum explicit – curriculum aplicat – curriculum ascuns în educația prin arte vizuale
- Inovare curriculară. Surse, nevoi, modele și practici
- Dificultăți în trecerea de la un sistem școlar axat pe obiectivele disciplinei la unul axat pe competențele cursantului
- Metode și tehnici moderne ce pot fi folosite în școală pentru formarea competențelor de exprimare în artele plastice și vizuale
- Caracteristici ale comunicării didactice în educația vizuală
- Metode și tehnici contemporane de predare–învățare–evaluare în educația prin arte vizuale
- Fundamentul psihopedagogic al formării independenței în gândirea și exprimarea copiilor și tinerilor prin intermediul artelor plastice și vizuale
- Caracteristici de bază ale profesorului contemporan (competențe psihopedagogice împlinire profesional-artistică, maturitate afectivă).
- Rolul educativ al exemplului personal pe care îl oferă profesorul. Rolul reflexivității în profesia didactică
- Responsabilitatea profesorului de artă în afirmarea și dezvoltarea competențelor artistice ale copiilor și tinerilor

- Caracteristici de bază ale relației educative: siguranță, consistență, competență, autoritate, libertate, dezvoltare personală, perspectivă
- Modalități didactice specifice pentru tratare educativă a fiecărui copil și tânăr, în mod individual, prin raportare la propria evoluție și nu prin comparare (cu colegii, cu un ideal de elev sau cu repere abstracte)
- Funcțiile principale ale evaluării în școala contemporană: de învățare, de autocunoaștere, de autoevaluare, de stimulare a potențialului, de motivare intrinsecă, de îmbunătățire a procesului didactic
- Evaluare – tipuri de evaluare, metode de evaluare, erori de evaluare

Bibliografie recomandată:

- Abric, J.C., *Psihologia comunicării. Teorii și metode*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002
- Ailincăi, Cornel, *Introducere în gramatica limbajului vizual*, Editura Polirom, Iași, 2010
- Albu G., *Introducere într-o pedagogie a libertății: Despre libertatea copilului și autoritatea adultului*, Editura Polirom, Iași, 1998
- Antonesei, Liviu, *O introducere în pedagogie, Dimensiunile axiologice și transdisciplinare ale educației*, Editura Polirom, Iași, 2002
- Ausubel, P.D., Robinson, G.F., *Învățarea în școală. O introducere în psihologia educațională* Editura Didactică și Pedagogică, București, 1981
- Bocoș, M., *Teoria și practica cercetării pedagogice*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007
- Bowlby, J., *O bază de siguranță*, Editura Trei, București, 2011
- Brazelton, B., Greenspan, S., *Nevoile esențiale ale copiilor*, Editura Trei, București, 2013

- Cerghit, I.; Neacșu, I.; Negreț–Dobridor, I.; Pânișoară, I.O., *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași, 2001
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008
- Clerget, Stephane *Criza adolescenței. Căi de a o depăși cu succes*, Editura Trei, București, 2008
- Cocoradă, Elena, *Introducere în teoriile învățării*, Editura Polirom, Iași, 2010
- Cristea, G.C., *Psihologia educației*, Editura Coresi, București, 2002
- Dewey, J., *Fundamente pentru o știință a educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991
- Farca, Speranța, *Independența copilului*, Editura Humanitas, București, 2018
- Farca, Speranța, *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2011
- Gardner, H. & Davis, K. *The App Generation: How Today's Youth Navigate Identity, Intimacy, and Imagination in a Digital World*, Yale University Press, 2013
- Hattie, John, *Învățarea vizibilă. Ghid pentru profesori*, Editura Trei, București, 2014
- Hart, Sura; Kindle Hodson, Victoria, *Ora de comunicare nonviolentă. Un proces de predare și învățare bazat pe relaționare*, Elena Francisc Publishing, București, 2006
- Illeris, Knud (coord.), *Teorii contemporane ale învățării*, Editura Trei, București, 2014
- Khan, S., *O singură școală pentru toată lumea. Să regândim educația*, Editura Publică, București, 2013
- Manolescu, M. *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010
- Mucchielli, Alex, *Arta de a comunica*, Editura Polirom, Iași, 2005

- Păun, E. Potolea, D. (coordonatori), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002
- Popa, Nicoleta Laura; Antonesei, Liviu; Labăr, Adrian Vicențiu, *Ghid pentru cercetarea educației*, Editura Polirom, Iași, 2009
- Potolea, D.; Neacșu, I.; Iucu, R.; Pânișoară, I.O., *Pregătirea psihopedagogică – Manual pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Polirom, Iași, 2008
- Rayner, Eric; Joyce, Angela; Rose, James; Twyman, Mary, Chilow, Cristopher, *Psihodinamica dezvoltării umane*, Editura Trei, București, 2013
- Robinson, K. *O lume ieșită din minți. Revoluția creativă a educației*, Editura Publică, București, 2013
- Stan, E., *Pedagogie postmodernă*, Institutul European, Iași, 2004
- Stoica-Constantin, A., *Creativitatea*, Institutul European, Iași, 2004
- Vatavu, Naiana, *Arterapia*, Editura SPER, București, 2015
- Watzlawick, Paul; Beavin Bavelas, Janet; Jackson, Don, *Comunicarea umană. Pragmatică, paradox și patologie*, Editura Trei, București, 2014
- Winnicott, D.W., *Jeu et réalité*, Edition Gallimard, Paris, 1971
- <http://speranta.farca.ro/category/educatie/>

Director DPPD,
lector univ. dr. Oana Gheorghe